

**Uchwała Nr // 2011 r.
Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem
z dnia ..... 2011 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2013
dla Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Miejska w Rudniku nad Sanem uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2011- 2013
dla Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem**

Rudnik nad Sanem 2011

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
4. Uchwała Nr IV/18/2010 r. Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

I. Informacje ogólne:

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń, czy zabójstw. Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: „Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553)), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Z przeprowadzonej diagnozy na naszym terenie przemocą domową, której ofiarami są dzieci, większość ankietowanych (57%) stwierdziła, iż nie słyszała o takich rodzinach, zaś łącznie (53%) zapytanych przyznało się, iż słyszało bądź zna nieliczne takie rodziny. Prawie 80% sytuacji przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy.

II. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

III. System przeciwdziałania przemocy w Gminie Rudnik nad Sanem:

Art. 6. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

„1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r. nr 175, poz.1362 z późn. zm.) i ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. nr 70 poz. 473 z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia”.

IV. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi:

- Przewodniczący Zespołu,
- przedstawiciele Policji,
- przedstawiciele Pomocy Społecznej,
- przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele Pedagogów Szkolnych,
- przedstawiciel Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego,/psycholog/

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

- przedstawiciel Kuratora Sądowego,

- przedstawiciel Służby Zdrowia,

Każdy członek Zespołu wykonuje działania pomocowe zgodnie z kompetencjami.

V. Finansowanie programu:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie finansowany będzie ze środków własnych gminy.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

1. Pracy Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
2. Pracy Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
3. Ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem i Komendy Powiatowej Policji w Nisku.

VI. Strategia i metody działania:

A. Przygotowanie diagnozy w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem.

1. Stałe zbieranie wszelkich dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska. Źródłem informacji będą statystyki policji, sądu, szkół, przychodni zdrowia, pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy.

2. Przeprowadzanie diagnozy i ustalanie zasobów środowiska lokalnego, a więc działalności instytucji, placówek, organizacji pozarządowych, świetlic, osób zajmujących się udzielaniem pomocy w tym zakresie.

Skala zjawiska przemocy domowej w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Wyrazem zwiększającej się skali tego negatywnego zjawiska społecznego są raporty policyjne z przeprowadzonych interwencji domowych, dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem. Dane te potwierdzają narastającą tendencję występowania i ujawniania zjawiska przemocy domowej.

Tabela 1: Policyjne interwencje domowe, w tym dotyczące przemocy w rodzinie w 2009 - 2010 r.

	2009 r.		2010 r.	
	Teren miejski	Teren wiejski	Teren miejski	Teren wiejski
Liczba interwencji domowych:	67	59	68	62
w tym dot. przemocy w rodzinie	19	6	21	6
Procedura „Niebieskiej karty”	8	2	9	2

Tabela 2: Przyczyny korzystania z pomocy OIK:

Przyczyna	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Śmierć osób bliskich	3	5	13	10
Samobójstwa	-	7	11	13
Przemoc domowa	83	94	313	145
Konflikty rodzinne	6	13	48	79
Agresja	12	31	37	41

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przemoc seksualna	2	6	1	9
Wykorzystanie seksualne dzieci	-	1	1	3
Utraty okołoporodowe	1	4	9	1
Bezrobocie	11	26	156	45
Wypadki, katastrofy	1	3	7	16
Uzależnienia	21	51	283	35
Handel ludźmi	-	-	2	2
Program kor.-edu.	1	22	63	28
Zaburzenia psychiczne/choroby	-	-	-	29
Niepelnosprawność	-	-	-	33

Tabela 3: Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

	2009 r.	2010 r.
Posiedzenia komisji	14	13
Skierowane osoby na leczenie odwykowe	2	3
W tym z przemocy domowej	0	1

Tabela 4: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem.

	2009 r.	2010 r.
Interwencje domowe	20	35
Procedura „Niebieskiej karty”	1	5
W tym interwencje z przemocą w rodzinie	3	15

B. Cel działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego będzie skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy Rudnik nad Sanem.

C. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Działania Zespołu są skierowane do rodzin w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu.

Szczegółowe działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

1. Realizacja szkoleń dla pracowników Policji, ze szczególnym uwzględnieniem służb patrolowo-interwencyjnych i dzielnicowych.
2. Korzystanie ze specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).
3. Systematyczna edukacja społeczności Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu obalenie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Permanentne drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.
4. Analizowanie wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej.

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

5. Przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
6. Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin.
7. Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty dotyczącej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Prowadzenie dyżuru w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, a w trakcie tych dyżurów: udzielanie wsparcia ofiarom, kierowanie ofiar przemocy domowej do specjalistów, kierowanie i motywowanie do udziału ofiary w Grupie Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
9. Występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną.
10. Występowanie do Komendy Powiatowej Policji w Nisku z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie.
11. Odwoływanie się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne.
12. Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej.
13. Inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc, poprzez działania Zespołu.
14. Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
15. Prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej.
16. Występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk, tj.
17. Znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem.

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

18. Współpraca z instytucjami prowadzącymi Hostele dla Ofiar Przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem, w celu ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób.

19. Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową.

20. Stała współpraca z dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi i członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych by skutecznie realizować funkcjonowanie Zespołu poprzez wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc w rodzinie (tym samym praktyczne wykonywanie procedur interwencji służb: Policja - wykonywanie zapisów wynikających z Zarządzenia Komendanta Głównego, Pomoc Społeczna – zapisy ustawy o pomocy społecznej; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

21. Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymania przemocy w rodzinie, a nie ujęte w niniejszym programie.

D. Adresaci

Adresatami działań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny są przede wszystkim:

- Rodziny, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka lub współmałżonka,
- Rodziny, w których dzieci są zaniedbywane (niedożywienie, brak opieki lekarskiej, brak realizacji obowiązku szkolnego itp.)
- Rodziny, w których nadużywa się alkoholu lub używa się niedozwolonych środków uzależniających,
- Rodziny, w których występują konflikty pomiędzy rodzicami a dzieckiem (dziećmi), pojawiają się zaburzenia zachowania dzieci na tle takich konfliktów, ucieczki z domów itd.,
- Rodziny, w których rodzice (opiekunowie) są umysłowo, emocjonalnie, lub

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

fizycznie upośledzeni,

- Rodziny, w których ojciec lub matka zostali osadzeni w więzieniu,
- Rodziny zastępcze i adopcyjne, które przeżywają problemy związane z wychowywaniem powierzonych dzieci,
  - Rodziny, w których przynajmniej jedno z rodziców jest nieletnie,
  - Osoby samotne, wymagające objęcia pomocą.

E. Zadanie

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zintegrowane oddziaływanie na rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie dzieci poprzez wyposażenie rodziców w umiejętności związane z prawidłowym pełnieniem roli rodzica i członka rodziny.

F. Ingerencja

Uruchomienie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego może nastąpić w wyniku reakcji na:

- Prośbę dziecka.
- Informacje uzyskane od członków społeczności lokalnej,
- Informacje otrzymane z placówek oświatowych,
- Informacje od innych służb np. (urzędu pracy, pomocy społecznej, policji, kościoła, służb medycznych, organizacji pozarządowych).

CEL GŁÓWNY:

UKSZTAŁTOWANIE SPRAWNEGO I EFEKTYWNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu.

1. Zmiana postaw społeczności lokalnej wobec problemu przemocy w rodzinie.
2. Wzrost kompetencji osób świadczących profesjonalną pomoc ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin z problemem przemocy w rodzinie.
4. Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
5. Zintegrowanie działań instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.